

TĖVIŠKĖS

AIDAI

Nr. 44 (1389) 1983 m. lapkričio 4 d.

Melbourne

XXVIII M E T A I

Tikslus prezidento Reagan pareiškimas

Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas Reagan apkaltino Sovietų Sąjungą represijų prieš pilietinių teisių gynėjus sugriežtinimu, persekiojamų asmenų tarpe išakmiai paminėdamas ir lietuvių kunigą Sigitą Tamkevičių. Raštiškame pareiškime prezidentas pažymėjo, kad amerikiečių vyriausybės turimomis žiniomis, kunigui Sigitui Tamkevičiui už religinės laisvės gynimą gresia sunki kalėjimo bausmė. Yra minimi pastaruoju laiku sunkiai nuteisti ir du kiti žmogaus teisių gynėjai - žydas Iossif Begun ir rusas Oleg Radzinski, veikęs kitaminčių įsteigtoje grupėje už pa-

sitikėjimo amerikiečių - sovietų santykiuose įgyvendinimą. Prezidentas pareiškime atkreipia dėmesį, kad represijos prieš kitaminčius Sovietų Sąjungoje buvo sugriežtintos karta tik pasibaigus Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijai Madride, kurioje sovietai buvo pakartotinai išpareigoję gerbti žmogaus teises. Prezidentas Reagan toliau pažymi, kad kaip tik tuo metu, kai sovietai skatina Va-

karuose įvairias demonstracijas už taiką, pačioje Sovietų Sąjungoje taikos šalininkai yra brutaliai persekiojami ir suimami. Amerikiečių vyriausybė, pažymi prezidentas, smerkia šiuos neteisėtus ir nežmoniškus veiksmus, kurie akivaizdžiai prieštarauja taip pat ir sovietų prisiimtiems tarptautiniams išpareigojimams žmogaus teisių apsaugojimo srityje.

LRTV

Rašytojų Klubas reikalauja laisvės

Tarptautinės rašytojų organizacijos PEN klubo kongresas Venecuelos sostinėje Caracase priėmė rezoliuciją, kurioje reikalaujama, kad Nobelio Taikos premijos laureatui akademikui Sacharovui būtų panaikinta tremties bausmė. Rezoliucijoje PEN klubo organizacija reiškia gilų susirūpinimą tyrinėti pasmerktą akademiko Sacharovo pablogėjusią būklę, drauge iškeliama šio žymaus mokslininko ir rašytojo didžius nuopelnus ginant Sovietų Sąjungoje įsitikinimų laisvę. PEN klubo organizacija jungia apie dešimt tūkstančių rašytojų iš viso pasaulio. Organizacija yra įsteigusi specialų komitetą, kuris rūpinasi

kalinamų rašytojų likimu ir jų išlaisvinimu. Šis komitetas yra ne kartą atkreipęs dėmesį ir į lietuvius, savilaidinės spaudos darbuotojus, kurie dėl savo idėjų buvo suimti ir dabar yra kalinami. Atskiri šio komiteto skyriai globoja vieną ar daugiau tokių belaisvių. Amerikiečių ir skotų PEN klubo skyriai į globojamųjų belaisvių sąrašą yra įtraukę lietuvių Viktorą Petkų. Ankstesniuose PEN klubo suvažiavimuose buvo paminėti taip pat lietuviai pagrindžio spaudos darbuotojai ir laisvės kovotojai: Skuodis, Iešmantas, Pečeliūnas, Statkevičius, Terleckas ir Sasnauskas.

LRTV

ŽURNALISTAS LIETUVOJE

Vienas amerikietis žurnalistas, šių metų vasarą lankęsis Lietuvoje, grįždamas per Maskvą į Jungtines Amerikos Valstybes, čia papasakojo vienam užsienio diplomatu savo kelionės išpūdžius, ypač atkreipdamas dėmesį į jo pastebėtą aukštesnį gyvenimo lygį Lietuvoje, palyginus su kitomis Sovietų Sąjungos vietovėmis, net su Maskva ar Leningradu. Lietuvoje jis pajutęs vakarietišką dvasią, Vilniuje neradęs tos sovietiniam miestam būdingos pilkumos. Į šias pastabas diplomatas žurnalistui šitaip atsakė: Jei tai, ką pamatėte Vilniuje jums padarė stiprų išpūdį, tai atminkit, kad Lietuva yra viena iš vadinamųjų sovietinių respublikų, kurios pažangą sovietinė valdžia visai stabdo ir trukdo. Pagalvokite, kokia pažanga būtų padaryta, jei Lietuvai būtų leista gyventi savarankiškai. Diplomato pastabą žurnalistas įjungė į straipsnį, kurį atspausdino viename amerikiečių dienraštyje apie savo viešnagę Lietuvoje.

LRTV

● Jungtinėse Amerikos Valstybėse buvo paminėta lietuvių studentų ir akademikų korporacijos "Fraternitas Lithuanica" įsisteigimo 75 metų sukaktis. Korporaciją 1908 metais įkūrė Petrapilio Lietuvių Studentų draugijos nariai medikai, dr. Jono Basanavičiaus ir Vlodo Nagevičiaus patarimu. Tai buvo nepartinė, lietuviška patriotiška organizacija, savo narių tarpe ugdžiusi idealus, kėlusi Lietuvos nepriklausomybės idėją. Lietuvai atstačius nepriklausomybę, "Fraternitas Lithuanica" išaugo į gausią organizaciją. Fraternitiečiai sukūrė Lietuvos kariuomenės sveikatos tarnybą ir jai vadovavo, reiškėsi visuomeniniame gyvenime ir mokslo pasaulyje.

Šių metų pavasarį Elena Terleckienė nuvyko į Magadaną Sibire lankyti savo vyrą ekonomistą Antaną Terlecką, kuris nubaustas 8 metus katorgos. Apkaltintas platines pagrindžio spaudą. Terlecko sveikata jau bloga - tinsta kojos ir bloga savijauta. Turbūt savo bausmės jis neištvėrs. Magadaną yra netoli Kamčatkos.

● Vakaruose gyvenantis čekų rašytojas Jan Beneš išvertė į čekų kalbą dr. Pajaujio - Javio knygą "Sovietų Genocidas Lietuvoje". Knyga, čekiška pavadinta "Bausmė be Nusikaltimo", bus papildyta genocidinių įvykių Čekoslovakijoje aprašymu. Veikalą ateinančiais metais atspausdins viena vokiečių knygų leidykla Miunchene.

● Los Angeles šv. Kazimiero šeštadieninės lituanistinės mokyklos mokiniai parašė individualius laiškus Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentui Reagan, dėkodami už Pabaltiečių Laisvės Dienos proklamaciją šių metų vasarą ir prašydami, kad prezidentas ir amerikiečių vyriausybė toliau keltų tarptautinėje plotmėje Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvės atstatymo klausimą.

● Sąžinės belaisvių likimu besirūpinanti tarptautinė Amnestijos organizacija į jos globojamų sąžinės kalinių sąrašą įtraukė lietuvių Jadvygą Bieliauskienę. Organizacija Bieliauskienės likimu pavedė rūpintis savo grupėm Vak. Vokietijoje ir Sidnėjuje, Australijoje. Tarptautinė Amnestijos organizacija apie globojamų sąžinės kalinius pastoviai informuoja pasaulio viešąją opinią ir spaudą, jų išlaisvinimo reikalu kreipiasi į kalinančios valdžios pareigūnus, stengiasi medžiaginiai paremti pačius belaisvius ir jų šeimos narius. Jadvyga Bieliauskienė šių metų gegužės 18 dieną buvo nuteista ketverius metus kalėti griežto režimo lageryje už vaikų religinį auklėjimą ir patriotinę veiklą.

● Užsienio lietuvių spauda atkreipė dėmesį, kad Lenkijos pajūrio mieste Slupske jau 20 metų sėkmingai veikia Lietuvių Visuomenės Kultūros Draugijos skyrius, apjungiantis nemažą būrį lietuvių. Metiniame narių susirinkime išrinkta nauja skyriaus valdyba, kurią dabar sudaro pirm. Joana Jurevičienė, sekretorius Antanas Suraučius ir išdininkas Vladas Minkštimas.

● Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto atstovas prie Europos Parlamento inž. Adolfas Venskuskus rugsėjo 12-16 dienomis Strasburge dalyvavo Europos Parlamento sesijoje. Ta proga inžinierius Venskuskus susitiko su Europos Parlamento vicepirmininku Klepsch, su dideliu Lietuvos bičiuliu deputatu Otto von Habsburgu, daug prisidėjusiu prie specialios rezoliucijos Pabaltijo kraštų laisvės klausimu pravedimo Parlamente ir su kitais deputatais. Pokalbiuose buvo aptarti Pabaltijo kraštus liečiantys klausimai.

● Los Angeles, Kalifornijoje, yra baigiamas sukti dokumentinis filmas apie žymų lietuvių poetą Bernardą Brazdžionį. Filmą bus pavadintas "Per pasaulį keliauja poetas". Į pirmąją filmo dalį bus įjungtos su Bernardo Brazdžionio gyvenimu susijusios vietovės Lietuvoje. Antroje dalyje bus pateikiami vaizdai, liečiantys Brazdžionio gyvenimą, kūrybą ir veiklą Lietuvoje, pokario metais Vakarų Vokietijoje ir vėliau Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

● Spalio 2 dieną Lietuvių Kultūros Židinyje New Yorke buvo iškilmingai įteiktos trys svarbios šių metų lietuvių literatūrinės premijos - Maironio vardo premija už poeziją, kuri buvo paskirta Bernardui Brazdžioniui, Juozo Gabės vardo premija už poeziją jaunimui, atitekusį Leonardui Zitkevičiui, ir Aloyzo Barono vardo premija už novelę, paskirta Pauliui Jurkui. Premijų įteikimo iškilmėse visi trys laureatai skaitė savo kūrybą.

Vasarotojų Palangoj vasariniai apdūmojimai

PAGAL GAUTUS IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS LAIŠKUS

Du rinkiniai laiškų neseniai pasiekė mus. Vieni persiūsti iš Vokietijos, kiti iš Australijos, bet visi rašyti okupuotoje Lietuvoje, šių metų bėgyje. Jų autoriai nepriklausomybės metais baigę aukštuosius mokslus, o okupacijos metu dar pakartotinai išėję "akademijas" - vienas Sibire, kitas Vorkutos srityje. Dabar jie pensininkai. Kaž kaip atsitiktinai jiedviem pavyko gauti "kelialapius" dviem savaitėm į palangą. Vienas sumokėjo 54, kitas 56 rublius. Jų laišškai laimingai prasiveržė pro cenzūrą, įdomiai kalba savo eilutėmis, o dar įdomiau rašoma tarp eilučių. Šio rašinio autorius nedaug kalbės: tepasakoja vasarotojai, pabuvoję Palangoje. Vienas jų rašo: "Gavau kelialapį. Taigi pasisekė. Esu, kaip žinai, nepasiturintis, tikras proletaras. Ir jeigu būtų nauji trėmimai, manęs greičiausiai neliestų: turiu kambarį, bet ne savo, esu pavalgęs dukters dėka, apsirengti padeda brolis Australijoje. Palangoje gyvename dviese, su vienu dar buvusiu 'smetoniniu' karininku. Kai būna lietus, kurorto administracija kviečia mus į šokius, bet nė karto nenuėjom - reumato smarkiai paliestos kojos neklauso. Užtat išvarė į poilsiautojams skirtas paskaitas, kurios čia dažnai skaitomos įvairiausiomis temomis. Džiaugiuosi, kad pramokau akademijoje rusiškai, kitaip jų nesuprasčiau, nes jos skaitomos tik jų kalba. Šiaip taip susikalbu ir su čia poilsiaujančiais gausiais 'broliukais - sesutėmis'. Sugyvename beveik draugiškai - ką veiksime nesugyvenę".

"Kiekvieną rytą praeiname pajūriu nuo garsaus Tiškevičiaus tilto ligi draudžiamosios zonos ir atgal. Po audros ant kranto bangų išmesta įvairių dėžių, statinių ir kitų buitinių reikmenų. Žiūrėdamas į juos, prisimenu savo laiku prof. V. Jurgučio paskaitų metu ištartus žodžius: 'viskas, kas išmetama ant kranto, tampa Anglijos karaliaus rūmų nuosavybė'. Taip jūra išmeta svetimkūnius. Ir žmogaus organizmas atsisako priimti svetimus kūnus, tačiau tautos, deja, maišosi, asimiliuojasi; stipresnis ir gausesnis nugalai silpnesnį - mažąjį".

"Taigi pasikeitė ir Palangos vasarotojai. Vis rečiau čia sutiksi mūsiškius. Dabar čia dažniausiai ilsisi ordenuoti karo veteranai. Jų poilsio knygutės atžymėtos raudona juosta ir jie visur eina be eilės. Jų krūtinės nusagstytos ordiniais

.....
BRONIUS KVIKLYS
 Mūsų specialus bendradarbis
 Čikagoje

bei medaliais. Jie su dideliu malonumu žiūri televizoriuje rodomus filmus apie Stalingrado, Kursko, Leningrado ir kitus mūsų, dalyjasi praeities išpūdžiais. Ir mūsų jaunąją kartą jie stengiasi auklėti 'politine dvasia, ruošiasi bet kuriems netikėtumams. Kai šiandieną generalas Agarkovas spaudos konferencijoje pranešė apie jūsų lėktuvo nušovimą, visi pritarė ir tvirtino, kad ir ateityje reikią taip daryti".

Arčiau susipažinau su savo kaimyninio kambario 'vyresniuojū broliu'. Puikus, šnekus pilietis, dirbęs viename fabrike, kurį vokiečiai pastatė dar carinės Rusijos laikais. Šiandieną, grįžęs iš pasivaikščiojimo, jis mane pakvietė į savo kambarį. Kalbėjomės. Apgailestavo, kad pas juos, Rusijoje, nesą tokio gero aprūpinimo mėsa, dešromis ir kitais maisto produktais, kaip Palangoje. Jei reikią apsipirkti, jie važinėja į Maskvą (150 km). Ir mudu 'vieningai' priėjome nuomonės, kad teisingai mūsų vyriausybė ėmėsi iniciatyvos rūpintis maisto programos pertvarkymu, kad suvienodintų aprūpinimo lygį visoje respublikose' (Kitais žodžiais, kad daugiau maisto turinčios respublikos duotų toms, kurios mažiau jo turi).

Kadangi Lietuvoje maisto daugiau, kaip rusuose, tai daugybė kitų respublikų piliečių traukia į Lietuvą. Čia sočiai pavalgo, o atsiganę nebenori namo grįžti: stengiasi čia pasilikti gyventi. Ypač daug lieka moterų, kurios lengviau išdarbina sanatorijoje, valgyklose ar prekybos tinkle. Kalbos nemokėjimas dabar nesudaro sunkumų, nes net didžiausi užsispyrėliai mūsų žemaičiai pramoko rusiškai.

"Televizorių ekranuose pakankamai prisiziūriame vaizdų iš potvynių ir uraganų nusiaubtų sričių pas jus Kalifornijoje, Floridoje, Teksase, Atlanto pakraščiuose, Brazilijoje, Prancūzijoje ir kitur. Tačiau ši rykštė palietė ir mūsų Kaukazo respublikas. Iš vešlių vynuogynų liko tik botkočiai - be lapų ir be žiedų. Citrininiai medžiai neteko lapų, o ankstyvą pavasarį ledų kru-

ša (balandžio kiaušinio didumo gabalais) nusiaubė viską, kas buvo gyva. Pas jus, prie jūsų chaotiško gyvenimo, tai nieko, gal tik kaip tam suvalkiečiui, kuriam pasakė, kad sudegė jo kaimyno namas, tai jis atsakė: 'juk jis man nei giminė nei brolis...' Pagaliau kapitalistinė moralė kalba, kad jei padaryti milijoniniai nuostoliai, tai ir ačiū Dievui - jie pareikalaus naujų darbo jėgų, o turimų atsargų kainos pakils ir mums nė piršto neprisidėjus, augs pelnas. Bet mes, tarybiniai žmonės, į tokios rūšies reiškinis žiūrime su vieningu apgailestavimu: jeigu gruzinas ar azerbeidžianietis neteko vynuogių ir vaisių, reiškia jų nebus ir mūsų turguje, ir ant mūsų stalo, o geriantieji turės pasitenkinti vietiniu 'rašalu' ir geriausiu atveju obuoliniu".

"Prie visų bėdų dar viena: mūsų laukus užpuolė Kolorado vabalas. Ypač jis mėgsta naikinti bulves. (Čia nesiginkite - nebe jūsų valios tas vabalas Europoje atsirado...). Pavojus mūsų stalui: gali labai suplonėti tarkuoto bulvių blynų davynys, o tuos blynus, kaip žinai, aš labai mėgstu".

"Bet yra ir džiuginančių dalykų. Šiandieną televizorius parodė malonius vaizdus - kaip gražiai pietiniuose rajonuose nuimami žieminių kviečių, rugių, miežių derliai. Tik visa bėda, kad geri derliai nesumažina kainų..." "Savo laiku pas mus kavos kilogramas kainavo 4.50 rb. Kai P. Amerikoje ir Afrikoje buvo kavos nederliaus metai, kai kavos medelius palietė sausra, ligos ir kava pabrango, pas mus iš karto be jokių ceremonijų jos kaina pakilo ligi 20 rb. už kilogramą. O kai kitais metais ir vėliau vėl pasaulinėje rinkoje susidarė kavos perteklius, tai pas mus kaina paliko ta pati (20 rb.) ir niekas nė žodeliu neužsimena, kad reiktų kavos kainą sumažinti. Bet toks lupikavimas pas mus ir pas jus yra jau valstybine taisykle virtęs ir dėlto nesiginčykime, nes užrūstintumėm 'moteris', valdžią, o dėl jų pykčio jums gal nieko, bet mums gal tektų vėl į 'akademiją' sugrįžti".

"Žmonių, ypač 'broliukų - sesučių' Palangoje vis dar marios, bet nuo rugsėjo mėnesio sumažėjo. Tačiau vasarotojai, mūsiškiai ir "broliukai", pagal seną tradiciją, kai leidžiasi saulė į jūrą, eina ant tilto, ją palydi savo akimis ir pagal ją sprendžia, kokia bus rytojaus diena. Bet kokia ji būtų, istorijos rato atgal nepasuksime".

"Mūsų ir jūsų kraštų gyvenimas eina priešingomis kryptimis. Seniai praėjo laikai, kai ant pečiaus gulėdami seniai komandavo, ką kur sėti ir kada pjauti. Jūsų valdžia moka 15% kompensaciją už nesėjamus laukus, o pas mus atvirkščiai - mokama kompensacija tiems ūkiams, kurie daugiau dirvų užsėja javais, kad gautumėm didesnę derlių. Neseniai buvo spaudoje paskelbti duomenys apie sąjunginių respublikų planų išpildymą. Pagal juos, 1982 m. Lietuva gavo 600.000 tonų derlių didesnę kaip 1981 metais. Bet kur dingto tas derlius? Tu juk gerai žinai.

įvykiai

— **Filipinų** kardinolas Jaime Sin pareiškė, kad prezidentas Marcos turi pasitraukti. Prieš jį dabar Filipinuose tokia didelė opozicija, kad jis nė grieščiausiomis priemonėmis nebeišlaikys tvarkos.

— **Viktorijos** parlamentas nutarė daugiau skirti pinigų mokykloms. Iki šiol vienam mokiniui pradžios mokykloje buvo skiriama \$ 1535, o dabar bus skiriama \$ 1813. Gimnazijos vienam mokiniui buvo skiriama \$ 2478, o dabar bus \$ 2959. Privačiom mokykloms užtat žadama pašalpa nubraukti.

— **Federalinis** Australijos kabinetas nutarė į Granados reikalus nesikišti, o taip pat nesidėti, jei ten būtų organizuojami taikos palaikymo daliniai. Amerikos intervenciją Granadoje Australijos vyriausybė laiko netikslinga. Naujoji Zelandija ir Kanada Amerikos operacijom pritaria. Melbourne dienraštis The Herald savo vedamajame šiuo klausimu taip pasisako: "Daugiau skubos, mažiau logikos". Vedamasis toliau pasisako, kad vyriausybė turėjo pagrindo svarstyti Amerikos invaziją Granadoje, kad sala neliktų Kubos ir Maskvos komunistų globoje.

— **Turkijoje** įvyko stiprus žemės drebėjimas. Sugriauta nemažai namų ir žuvo apie 1.000 žmonių. Šis drebėjimas atsiliepė ir Afganistane.

— **Auksiniame Pajūryje** prie Brisbanės auto mašina nuvirto į upelį. Važiavo viena šeima, keturi žmonės. Visi išsigelbėjo tik viena mergaitė nuskendo. Jos ilgi plaukai užsivyniojo ant greičių keitimo lazdos ir ji negalėjo išlysti.

— **Argentinoje** rinkimus laimėjo radikalų partija. Prezidentu išrinktas Raul Alfonsi. Peronistų partijos kandidatas pralaimėjo. Taip Argentinoje po 8 metų karinės diktatūros vėl bus demokratija. Manoma, kad čia pasikeis santykiai ir su Anglija dėl Falklando salų.

— **Australijos** vyriausybė dėl uranijaus kasimo dar neturi sprendimo. Šiaip taip uranijų kasti išsuderėjo Pietų Australija. Dėl kitų kasyklų išsaurės Teritorijoje dar reikalai sprendžiami.

— **Federalinis** finansų ministras Mr. Keating sutiko, kad būtų išleista \$ 100 banknotai. Anksčiau jau sutarta pagaminti \$ 1 monetos.

— **Australas** Ruby Grant apibėgo Australiją ir padarė 13.393 km. Jis buvo sutiktas Brisbanės miesto burmistro. Jo kelionė truko 7 mėnesius.

— **Federalinis** teisingumo ministras Mr. Gareth Evans paskirtas karalienės konsulu.

— **Melbourne** po operacijos Prince Henry ligoninėje mirė žmogus nuo per didelio kiekio vaistų. Teismas išaiškino, kad žmogus gavo perdaug vaistų dėl to, kad buvo sugedusi pompa, kuri paduoda vaistus.

— **Musulmonų** vadas Shiite Beirut sako, kad amerikiečiams buvo pranešta apie ruošiamą užpuolimą, bet jie nekreipė dėmesio ir už tai žuvo apie 230 jūrininkų ir buvo sugriautas jų pastatas.

— **Paryžiuje** nuo širdies smūgio staiga mirė Vakarų pasaulio politologas, sociologas, filosofas ir rašytojas žydų kilmės prancūzas Raymond Aron. Kaip pažymi Vakarų laikraščiai, aptardami velionio šakotą asmenybę ir jo raštus, Raymond Aron buvo vienas įžvalgiausių dabartinio meto totalitarinių sistemų priešininkas, griežtai smerkęs policines santvarkas, slopinančias bet kokį laisvą žmogaus minties pasireiškimą.

T Ė V I Š K Ė S A I D A I

18 Henry St. Kensington Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDZIA AUSTRALIJOJOS LIET. KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Pr. Dauknys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siūsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$ 25. Kituose kraštuose \$ 30. Atskiras numeris 50 centų. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

T E V I Š K Ė S A I D A I

KALBOS DIETA

Neperseniausiai bene per visas lietuvių kolonijas keliavo magnetofono įrašytos "parodomosios" Syd néjaus radijo valandėlės, akivaizdžiai parodžiusios "lietuvišką" viešo dialogo stilių ir "krikščionišką" meilę žmogui, apie kurį kalbama. Tas pavyzdys kiekvienam turi sukelti svarstymus apie kalbos komunikaciją, kuri visų gyvų būtybių bendravime yra neišvengiama.

Kristus viešai nusidėjėlei pasakė: "Aš tavęs nepasmerkiu. Eik ir daugiau nenusidėk". Atskyrimas asmens nuo jo ydos ar nusikaltimo. Pavyzdį konkretizuokime - Nesmerkiu sportininkų kaip tokių, bet jų išvykos komiteto nepaklausymui Bendruomenės direktivoms nepriitariu. O kiek panašaus erzelio įvykių yra mūsų spaudoje užkonservuota praeityje. Jeigu jau kas užkliuvo, stengiamasi sudirbti visiškai, suniekinti, sumalti į miltus, neatsižvelgiant į tai, kiek tas asmuo yra gero padaręs ir kiek yra pajėgus daugiau gero padaryti, nesisikaitant su žodžiais, kaltinimų serijas užbaigiant kiekvienam skaudžiausiu įgėlimu. Tai viena mūsų lietuviškos komunikacijos kraštutinybė.

Kita mūsų bendravimo kraštutinybė - alergiskumas betkokiai kritikai. Kiekvienas skaitęs paskaitą mūsų spaudoje turi būti "dokumentuotas" ją paruošęs geriausiai, kiekviena dainininkė padainavusi gražiausiai, kiekvienas nupieštas paveikslas - talentingiausias. Patys to nepastebėdami iš visų laipsnavimo formų pasilikome savo rašytinėje kalboje tik superlatyvą. Ir pabandyk, žmogus, jo kokioje korespondencijoje nepavartoti, tuoj viešai ar privačiai bus atsilyginta priešingos krypties superlatyvais laipsniuojant neišmanymą, tendencingumą, blogavališkumą.

Tokioje superlatyvų sankryžoje atsiduria ne tik rašantieji į laikraščius, bet kiekvienas drįstąs pareikšti savo nuomonę. Kliūva ir kunigams, kurie savo pamoksluose kalbėdami apie ydas ar nuodėmes būtinai taiko specialiai man. Tuoj pat užkliūva pamokslo ilgumas, ir nepasitenkinimas pamaldomis ir visa lietuviška bažnyčia.

Kalba yra Dievo dovana tautai, tautos dovana žmogui. Į ją žvelkime dvigubu rūpestingumu, nes vien tik kalba galime sudaužyti visas Dievo įsakymų akmenines plokšteles, galima žmogų apvogti, suluošinti ir net užmušti. Kalba, kaip ir kiekvienas ginklas, reikalinga atsargumo pavartojime.

Daugeliui iš mūsų besidžiaugiant pensininkiškėmis laisvėmis ir laisvo laiko neribotumu, tomis laisvėmis nepiktinaudokime savo pokalbiuose. Tęskime kalbas apie savo sveikatos stovius, apie gydytojų patarimus, apie anūkų angeliškumus, bet būtų daug sveikiau, daug ramiau, jei savo pabendravimuose apsieitume be - ar girdėjai?.. Tik niekam nesakyk... Laikykimės dietos ne tik maiste, bet ir savo kalbose.

prp.

Maskva apie Lenkijos ir Lietuvos istoriją

Prieš porą metų į Vakarų pateko pranešimas, rodantis, kaip Maskva mėgina kontroliuoti istorijos dėstymą Lenkijos mokyklose. 1980 m. ji išspausdino pagrindinio leidykla Glos, o 1981 m. persispausdino Paryžiuje leidžiamas istorinis žurnalas Zeszyty Historyczne (Nr. 57). Pranešimas, kurį paruošė SSRS Pedagoginių mokslų akademija ir Mokslų akademijos specialus institutas, buvo įteiktas Mokyklinių programų institutui Varšuvoje. Jis įdomus tuo, jog čia kalbama ir apie Lietuvos praeitį, o ypač, kad tai ką Kremlius dar tik stengiasi pasiekti Lenkijoje, jau yra įgyvendinta Lietuvoje - nebeegzistuoja savarankiška Lietuvos istorija.

Pranešimo autoriai peržiūrėjo dešimt lenkų pradžios mokyklose bei gimnazijose naudojamų vadovėlių ir juose rado eilę "klaidų".

PENKI ISTORIJS KLAUSIMAI

1. Koks režimas užgrobė valdžią, buvo totalitarinis, nerespektavo žmonių teisių?

2. Koks režimas nacionalizavo visą pramonę ir privačią nuosavybę ir pavertė ją tarnauti militariniams tikslams?

3. Kurio režimo kariuomenės įžengė į svetimus kraštus, juos užgrobė ir pavertė jų piliečius vergais?

5. Koks režimas eksterminavo savo priešus ir tautines mažumas?

5. Koks režimas norėjo dominuoti visą pasaulį?

Kiekvienas kairysis atsilies į šiuos klausimus: "Aišku, tai buvo nacių Vokietija." Dabar pakeiskime šių klausimų veiksmožius į dabartinį laiką: koks režimas dar tą viską tebedaro dabar, 1983 metais? Kairysis nenorėtų atsakyti į tą klausimą, nors atsakymas irgi visai aiškus: tai yra Sovietų Rusija.

Taigi, aš norėčiau paklausti kairiųjų, Australijos - TSRS Draugijos narių: koks skirtumas tarp nacių Vokietijos ir Sovietų Rusijos? Kodėl vieną pasmerkiate, o antrą išgarbinatė?

Tenka tik vieną pastabą padaryti: melskimės, kad sovietų režimo galas būtų panašus į nacių ir, kad greit ateitų.

K. Tautginas

Paryžiuje yra leidžiamas rusų išeivių laikraštis "Ruskaja Mysl", kartais duodantis informacijų ir apie Lietuvą. Š.m. liepos 7 d. laidoje ištisas puslapis buvo paskirtas Lietuvos tikintiesiems. Viršuje įdėta nuotrauka penkių kunigų - tikinčiųjų teisėms ginti komiteto narių su kun. A. Svarinsku priešakyje. Apie pastarąjį išspausdintas ilgas rašinys, paruoštas Kęstučio Jokubyno, Lietuvos tikinčiųjų prašymo tekstas sovietinei valdžiai, reikalaujantis grąžinti laisvę kun. A. Svarinskui. Taip pat išspausdintas tikinčiųjų teisėms ginti komiteto raštas sovietinės Lietuvos prokurui, reiškiantis protestą prieš kun. A. Svarinsko suėmimą.

Pavyzdžiui, lenkų istorikams prikišama, kad jie neįvertina rusų indėlio į Žalgirio mūšio pergalę (1410). Autoriams nepatinka, kad 1830-1831 m. sukilimas vadinamas "Lenkų - Rusų karu". Pasak jų, tokių žodžių kaip "rusai" ar, ypač "maskoliai" panaudojimas aprašant ginkluotus susirėmimus "nesutampa su Lenkijos jaunosios kartos internacionalistiniu auklėjimu; reikia vartoti žodžius "carizmas" ir

ATOMINĖ GAMYKLA LIETUVOJE

Melbourno dienraštyje The Herald (spalio 27 d.) B. G. King rašo, kad Ignalinoje, Lietuvoje yra baigiama įrengti atominė stotis. Jos vanduo tekės į Druskių ežerą, kuris bus užterštas radio aktyvine medžiaga. Tas užterštas vanduo pasieks ir Dautuvos upę. Autorius priemen, kad ir Latvijoje, Liepojuje yra įrengta atominių povandeninių laivų bazė. Toliau autorius siūlo, kad į demonstracijų eilę būtų įjungti ir šie kraštai, kuriuose tie atominiai užtaisai gaminami.

NOBELIO LAUREATŲ SUVAŽIAVIMAS

Garsiajame Paryžiaus Sorbonos universitete įvyks Nobelio premijos laureatų nepaprastas suvažiavimas, kuriame bus sprendžiamos šiuolaikinės pasaulio didžiosios problemos. "Mokslas ir Taika - Nobelio laureatų atsakymas". Toks yra suvažiavimo šūkis. Jo dalyviai nagrinės klausimus, susijusius su mokslu ir pasaulio bendruomenės santykiais, išsivystymu, ginklavimosi varžybomis ir nusiginklavimu, moksliniu tyrinėjimu ir technologija. Į suvažiavimą yra pakviestas ir šių metų Nobelio Taikos premijos laureatas panaikintosios lenkų nepriklausomos profesinės sąjungos lyderis Walensa.

KONKURSAS JAUNIMUI APIE ŠV. KAZIMIERĄ

Šv. Kazimiero 500 metų mirties minėjimo komitetas pavedė "Ateities" žurnalo redakcijai skelbti konkursą jaunimui apie šv. Kazimierą.

Konkurse gali dalyvauti jaunimas nuo 15 iki 30 metų amžiaus.

Tema: Rašinių tema turi būti apie šv. Kazimierą bei jo reikšmę mums šiandien.

Žanrai: Rašinių žanrai gali būti įvairūs: proza, poezija, straipsnis ir kt.

Mecenatas: Kun. dr. Juozas Prunskis skiria 1.000 dolerių sumą premijoms.

Premijos: Konkurso kūrinių vertinimo komisija turi pilną teisę padalinti 1.000 dol. sumą savo nužiūra premijoms pagal dalyvių amžių, žanrus ir kt.

Rašinys pasirašomas slapyvardžiu, nurodant ir autoriaus,-ės amžių. Autoriaus,-ės slapyvardis, tikroji pavardė ir vardas bei adresas

"carinė armija". Pranešimo autorius ypač erzina rusinimo politikos aprašymas lenkų vadovėliuose. Jie cituoja ištraukas, kuriose aprašomas "kultūrinių institucijų represavimas" ir "privalomas rusų kalbos mokymasis". Iš viso, rašo autoriai, apie rusinimą per daug kalbama, vadovėliai per daug pabrėžia tai, kas "praeityje skyrė lenkų ir rusų tautas". Technikumų studentams skiriamas vadovėlis kritikuojamas už šį sakinį: "Smolenskas krito jau 1611 metais ir Zigmantas III-is triumfuodamas grįžo į Varšuvą su daugeliu belaisvių". Prikišama, kad vadovėliuose per daug dėmesio kreipiama Vakarų Europos kraštams ir "nepakankamai vertinama" rusų kultūra. Negerai ir su nuotraukomis - kodėl rodomas Kazanės kalėjimas, o ne universitetas. (E.)

VLIKO ATSTOVAI KONFERENCIJOJE

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas dr. Kazys Bobelis ir vicepirm. inž. Liūtas Grinius dalyvavo neseniai Liuksemburge surengtoje Pasaulinės Antikomunistinės Lygos konferencijoje, kurioje atstovavo Lietuvai. Konferencija vyko Liuksemburgo parlamento rūmuose ir ją atidarė šio krašto ministras pirmininkas. Dalyvavo delegatai iš 86 pasaulio kraštų. Delegatam buvo išdalinta Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto parengta dokumentinė medžiaga apie Lietuvą, išryškinanti Lietuvos prievartinio įjungimo į Sovietų Sąjungą aplinkybes, taip pat dabartinę sunkią padėtį krašte, ypač pabrėžiant pagrindinių tautos ir žmogaus teisių pažeidimus. Be to, į konferencijos darbotvarkę buvo įtrauktas Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto parengta speciali rezoliucija Pabaltijo kraštų laisvės ir suvereninių teisių atstatymo klausimu.

LRTV

ir telefonas užrašomi ant atskiro lapelio, kuris įdedamas į mažą voką. Mažas vokas užklijuojamas ir kartu su rašiniu, įdėjus į didesnį voką, siunčiamas adresu: JAUNIMO KONKURSUI, 7430 South Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

Terminas. Visi rašiniai vertinimo komisiją turi pasiekti iki 1984 m. liepos 10 d. vidurnakčio.

Premijų laimėtojai bus paskelbti Lietuvių Katalikų Kongrese 1984 m. rugsėjo 1-2 d. Toronte.

Premijuoti rašiniai tampa Šv. Kazimiero 500 metų mirties minėjimo komiteto nuosavybe ir bus atspausdinti "Ateities" žurnale. Nepremijuoti rašiniai autoriams negrąžinami, bet gali būti spausdinami susitarus su jais.

Konkurso vertinimo komisijos narių pavardės bus paskelbtos vėliau.

"Ateities" redakcija

Praradimas poros šimtų karių be karo Beirut mieste kelia klausimą, ar tas kraujo praliejimas yra pateisinamas. Net kai kurie iš pačių kareivių skundžiasi, kad jie nesupranta, dėl ko jie turi tolimam sumišusiam Libane rizikuoti savo gyvybę.

Jie buvo atsiųsti, kad išlaikytų taiką iki Libano valdžia pati pajėgs tvarkyti kraštą, kada Sirijos ir Izraelio armijos iš jo pasitrauks. Iki šiol žydų kariuomenės daliniai atsitraukė iš Beirut miesto ir aplinkinių kalnų, kur jautėsi nesaugiai dėl dažnų atentatų. Sirija nežada apleisti užimtų teritorijų ir niekas jų nedrįsta jėga priversti tai padaryti, nes jų užnugaryje yra naujausi rusų ginklai ir 5.000 raudonarmiečių. Net žydų karingumas yra dėl to sumažėjęs.

Svarbiausia, kad Libano valdžia nepajėgia sutvarkyti nei mažutės dalies esančios jos žinioje. Apie viso krašto valdymą, kol atskiros religinių fanatikų grupės žudo viena kitą, negali būti nei kalbos. Tai gi, ši problema iš viso negali būti išspręsta, kol libaniečiai nepagis nuo viduramžių religinio fanatizmo. Niekas taip ilgai negalės laikyti ten taiką saugojančių amerikiečių ir kitų tautybių karinių dalių.

Prieš Izraelio invaziją šiokią tokią tvarką palaikė Sirijos ir PLO kariai, kurie neleido tarpusavių žudynių. Sirija ir Arafato vadovaujami PLO gaudavo rusų paramą, bet patys negalvojo įvesti komunizmą. Jų siekimas buvo, - išvaryti žydus iš užimtų arabų žemių ir suteikti laisvę palestiniečiams.

Izraelis sumanė sunaikinti PLO, kolonizuoti okupuotas žemes ir jas pasilaikyti. Kartu buvo numatę pas tatyti sau palankią valdžią Libane, kuri priimtų žydams naudingas taikos sąlygas. Visi tie planai nuėjo niekais: nei sunaikinti PLO, nei turėti jiems pataikaujančią valdžią. Tik sukiršino visą pasaulį prieš save ir prieš patogiausiai bizniaujančius žydus visame pasaulyje. Per daug Izraelio lėktuvai bombardavo civilinius kvartalus ir net bendradarbiavo mini-holokauste palestiniečių pabėgėlių stovyklose, kur buvo išžudyti šimtai nekaltų vyrų, moterų ir vaikų. Dėl pasaulio protestų, antisemitizmo atgimimo pavojaus ir vis didėjančių karo aukų žydai turėjo pasitraukti į Libano pietus. Savo užnugaryje paliko betvarkę, neapykantą ir tarpusavias kovas. Žydų užtarėjams ir draugams teko

Amerikos draugai

Rašo Dr. Jonas Kunca

gelbėti padėti. Taip skubiai buvo atsiųsta amerikiečių kariuomenė. Kad neatrodytų vienašališka, buvo prikalbėti prancūzai, italai ir anglai dalyvauti taikai išlaikyti tarp tautinėj karinėj jėgų. Arabai gerai žino apie amerikiečių žydų pusės palaikymą ir už tat greičiausiai suruošė minėtą atentatą, kuris pareikalavo tiek daug aukų.

Reikia pridėti, kad Libano užpuolimas davė rusams progą atsiųsti naujausių raketų ir kitų rūšių ginklų į Siriją, kuri prarado savo lėktuvus, priešlėktuvines baterijas ir dalį tankų susidūrimu su žydais. Maskva atvežė į tą kraštą 5.000 raudonarmiečių - tų ginklų aptarnavimui. Taip padėtis Libane po žydų karo visais atžvilgiais yra pablogėjus. Net ir pati Izraelio valstybė dabar yra mažiau saugi, negu buvo prieš Begino pradėtus karinius veiksmus su tikslu apsugoti krašto šiaurės pasienį nuo arabų atentatų.

Iš to matyti, kad amerikiečių kariuomenės pasiuntimas surištas su skaudžiomis aukomis įvyko tik dėl jų draugų žydų kaltės. Be Libano invazijos jis būtų nebuvo reikalingas.

Amerikiečių pasiųsti taikai išlaikyti daliniai yra nepavydėtinoj padėty: yra užpuldinėjami ir net nežino, kur yra tas priešas. Taikos palaikymo kariuomenei nėra kaip pradėti kariauti, nes tai ne jos užduotis. O sėdėti ir leisti žudyti kareivius irgi negalima.

Izraelis Š. Amerikai yra nuostolingas draugas. Kas metai amerikiečiai išleidžia žydų valstybės išlaikymui 3.000 milijonų dolerių, neskaitant karinės ir diplomatinės paramos, kuri teršia gerą Amerikos vardą, kai turi balsuoti ar vetuoti už Izraelio padarytus nusikaltimus, kuriuos pasmerkia visas pasaulis. Šimtas milijonų arabų, kurių žinioje yra Vakarams gyvybiniai svarbūs žibalo šaltiniai, yra priversti dėl tokio Š. Amerikos elgesio ieškoti užtarimo ir karinės pagalbos Sovietų Sąjungoje. Tokiu būdu Vashingtonas juos lyg ir stumia į rusų rankas. Tas yra prieš Š. Amerikos ir viso laisvojo pasaulio interesus.

Dėl ko taip daroma? Vien dėl

aklos draugystės! Amerikai reikėjo pasimokyti iš praeities patyrimo. Amerikiečiai intymiai draugavo su jiems atrodančiu kilniu Stalinu. Dėl anos draugystės jie sugriovė visus Vokietijos miestus, padarė invaziją kainavusią daug aukų, siuntė maistą ir ginklus, kad tik savo draugą išgelbėti, negalvodami, ar jis to buvo vertas. Dabar Kremlius mėgina perpiauti gerklę savo išgelbėtojiui. Reagan gerai daro mėgindamas išmušti iš rankų peilį San Salvador ir Granadoj, kur rusai, padedami kubiečių, statė aerodromą revoliuciniam turizmui.

Gal pavyks amerikiečiams išsipainioti iš pinklių Libane, į kurias pateko dėka savo draugų žydų. Bet būtų laikas tokias kenksmingas draugystes užbaigti, kol jos nepadarys dar daugiau žalos.

AMERIKA UŽ KUNIGĄ SIGITĄ TAMKEVIČIŲ

Jungtinės Amerikos Valstybės oficialiai pasmerkė lietuviui kunigui Kybartų klebonui Sigitui Tamkevičiui sovietinės valdžios iškelimą baudžiamąją bylą. Amerikos valstybės departamento paskelbtame komunikate pažymima, kad lietuvių kunigo persekiojimas prieštarauja sovietinės valdžios tvirtinimą, kad ji gerbianti pagrindines žmogaus teises ir religinę laisvę. Sugriežtinti susidorojimai su žmogaus teisių ir religinės laisvės gynėjais, pažymi valstybės departamento komunikate, lygiu būdu nesiderina su sovietų skelbiama taikos politika. Be kunigo Sigitą Tamkevičiaus, Amerikos valstybės departamentas komunikate taip pat pamini ruošiamus teismo procesus už tariamą antisovietinę veiklą rusui žmogaus teisių gynėjui Oleg Radzinskiui ir žydų veikėjui Iosif Begun.

ANGLŲ SPAUDA APIE GAJAUSKĄ

Įtakingasis Londono dienraštis "The Times" skyriuje "sąžinės belaisviai" pristato savo skaitytojam lietuvių Balį Gajauską. Laikraštis suglaustai aprašo Balio Gajausko nueitą kančios kelią sovietų priverčiamųjų darbų stovyklose už tariamą priešsovietinę agitaciją ir propagandą. Primenama, kad Gajauskas už partizaninę veiklą buvo pirmą kartą nuteistas 25 metus kalėti ir šią bausmę pilnai atliko. 1973 metais išlaisvintas ir sugrįžęs į Lietuvą už kelių metų čia vėl buvo suimtas ir nuteistas penkiolikai metų laisvės atėmimu: 10 metų kalėjimo ir penkeriem metų tremties. Baudžiamoji byla jam buvo užvesta už rinkimą dokumentinės medžiagos apie pokario metais Lietuvoje vykusį partizaninį karą prieš sovietus ir už paskirstymą Solženitino fondų lėšų politiniam kaliniam ir jų šeimom. Dienraštis "The Times" pristato Balį Gajauską kaip taurų lietuvių patriotą, visą savo gyvenimą pašventusį tautos ir žmogaus teisių gynybai.

LRTV

DOVANA POPIEŽIUI

Vatikano valstybės sekretorius kardinolas Casaroli ir buvęs Bulgarijos karalius Simeonas savo paraisais patvirtino buvusio Italijos karaliaus Humberto testamentinį palikimą, kuriuo Apaštala Sostui yra padovanojama gersioji Torino drobulė, į kurią buvo įvyniotas ant kryžiaus mirusio Kristaus kūnas. Torino katedroje saugojama drobulė iki šiol buvo Savoijos karališkosios šeimos nuosavybė.

LRTV

REMK AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDA

nes jo tikslas yra: — Skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių kultūrinės apraiškas.

Fondą stiprinsime ir jį ugdysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.
50 Errol Street, North Melbourne, Victoria.

AL Fondo Valdyba

PRISIMINIMAI

Vokiečių ir rusų kareiviai kaip amaras nusiaubė Lietuvos kraštą. Visa kas tinkama sau pasiėmę, kita ugnimi sunaikinę, nudykino mūsų žemelę ligi nuogumo.

Karo siaubas išblaškė ramiai gyvenusius žmones ir atnešė skurdą bei badą. Nelaimė palietė visus, tačiau nevienodai. Vieni mokėjo prisitaikyti prie atėjūnų ir gyveno nejausdami pasikeitimo, kiti gi iškart pateko į sunkumus.

Bado šmėklą pajuto pirmiausia miestiečiai, o ypatingai vaikai. Sudriskę, basi ir alkani, jie dėjo į burną viską, ką valgomo rado; rankiojo duonos plutas iš šiukšlyno, kurias kareiviai išpildavo laukan kartu su pamazgomis. Laukinės kriaušės ir raudonai

nusirpę nevalgomos uogos buvo renkamos kaip maistas. Dilgėlės ir kitokios žolės dingo iš patvorių. Menkavertės žuvelės - dyglės ir kitoki upelių šliužai skanino sriubą vargstančioje šeimoje.

Trys maži broliukai, netekę per karą tėvelio, išbadėjusiais žvilgsniais stebėjo pro plyšius, kas dėjos kieme.

Sviesto statinės stovėjo už medinės tvoros. Kareiviai gyveno kitame kiemo gale ir statinėmis visai nesidomėjo ir, rodėsi, kad niekam jos nerūpėjo. Kad ir ištuštintos jos buvo, bet sviesto dar buvo apšiai, o statinių tiek daug.

Keturių metų broliukas liko prie plyšio, o vyrenieji šoktelėjo per tvorą. Netrukus jie braižė mediniais gramdykliais statinių dugnus ir sienes, ant kurių laikės prikibę sviesto likučiai.

Širdis džiaugė bežiūrint į saujoje surinktą brangųjį daiktą. Tai džiaugsis mamytė, kai pamatys, ką jie laimėjo.

Bet džiaugsmas buvo neilgas. — Juozai, — šuktelėjo brolis įlindusiam ligi juosmens į statinę, - teta ateina, bėkim.

Pro vienas duris išnėrė teta Pelekurė ir mojuodama lazda artėjo į vaikus. Jau iš tolo paleido gerklę: "O jūs rupūžiukai, šmaravozai, jau ir čia jūs aptikote. Ar neisite iš kiemo. Aš jums!"

Vaikai kaip vėjas perskrido tvorą ir uždangoje būdami pro plyšius stebėjo įpykusią tetą.

Į triukšmą atėjo keli kareiviai ir klausė jos vokiškai - "Was ist los?" — Jinai kuone verkdama aiškino vokiečiams savąja kalba, kad tie nenaudėliai vaikai apvogė ją

Kaip geografsai sako: ant pasaulio stogo, Himalajų kalnyne, šalia Everesto didingos viršūnės gyvena Tibeto tauta.

Tibeto kaimynai yra Indija, Nepalas, Bhutanas, Sikkimas, Burma ir Kinija.

Jų karalius 755 m. paėmė sau už trečią žmoną Kinijos princesę ir jos paveiktas Tibete įvedė Budos religiją, kuri susimaišiusi su vietinės senosios tikybos papročiais pasidarė tautinė budistų - lamistų religija.

Vyriausias dvasininkas Dalai Lama kartu buvo ir valstybės galva. Valstybę tvarkė Lama su pagalba gausybės jų vienuolių. Vien tik Drebungo vienuolyne buvo virš 10.000 vienuolių.

Valstybės sostinė buvo Lhasa, kur gyveno Lama su savo ministrais. Gyventojų buvo apie pusantro milijono. Krašto plotas labai didelis, net 1.215.000 kv. km, bet labai kalnuotas ir žemės ūkiui mažai naudinga. Kalnai siekia iki 7 km aukščio ir tik keletas slėnių nusileidžia iki 3 km nuo jūros lygio. Keista, nors daug sniego ir vandens, bet visi ežerai turi sūrų vandenį.

Iš Tibeto prasideda visos didžiosios Pietų Azijos upės - Indas, Gangas, Bramaputra, Salvenas, Mekongas ir Yangtze. Kas valdo Tibetą, gali kontroliuoti vandens tiekimą Indijai, Laosui, Kambodijai, Vietnamui ir Kinijai.

Tibeto žmonės daugiausia maitinasi avienu su miežių koše, valgo sūrį ir geria arbatą su senu sviestu. Ten sviestą laiko po keletą metų ir jo gerumas sprendžiamas pagal metų skaičių. Iki kinų okupacijos nevalgė žuvies ir paukštienos.

Taip pat nebuvo kelių ir transportas vykdavo jakų karavanais. Jie svetimšalių nepageidavo, todėl ir kelių nereikėjo, nes nesant pramonės, nebuvo ir prekybos.

Nors tibetiečiai gyveno nuošaliai ir atsiskyrę nuo visų, tarp aukštų kalnų, bet jų kaimynai vis bandydavo Tibetą įjungti į savo imperijas. Jie turėjo gintis nuo mongolų, indų, anglų ir kiniečių, bet vis išlikdavo laisvi.

Užvuldžius Kiniją komunistams, prasidėjo "sienų lyginimas" ir komunizmo eksportas. Tais laikais sovietų Rusija ir Kinija buvo geri draugai ir abu ruošėsi užvaldyti pasaulį.

1951 m. gegužės 23 d. Rusija priverė Tibetą Pekinge pasirašyti su Kinija sutartį, pagal kurią Tibetui

UŽMIRŠTASIS TIBETAS

Rašo **Albinas Pocius**

paliekama autonomija, o užsienio reikalų politika ir krašto apsauga "rūpinsis" didysis brolis Kinija. Laimei buvo paliktos visos civilinės valdžios teisės.

Tibeto likimas yra panašus į Lietuvos. Rusai pirma mums davė Vilnių ir gavo bazes, kad mūsų laisvę "apgintų nuo nacių agresijos", o už 8 mėn. pasiėmė savo "globai" visą Lietuvą.

Panašiai atsitiko ir Tibete, pagal sovietų Rusijos paruoštą ir išmėgintą planą.

Nepaėjęs pilnai nė pusei metų nuo "draugiškumo sutarties" pasirašymo, 1951 m. spalio 9 d. Kinijos armija iš trijų pusių įsiveržė į Tibetą ir užėmė sostinę Lhasą.

Iš pradžių kinai dar paliko Lamą, nors ir be jokių teisių, ramybėje, nes tikėjosi, kad kaip ir Kinijoje, patys gyventojai padės komunistams sunaikinti budistų vienuolius ir pasmerks Lamą. Kinai matydami, kad Tibeto gyventojai yra ištikimi savo tikėjimui ir komunistų pažadams netiki, nutarė uždaryti vienuolynus ir pašalinti Lamą.

Sužinoję apie tai Tibeto gyventojai 1959 m. kovo 13 d. sukilo visi kaip vienas prieš okupantą.

Kinijos armija, būdama geriau ginkluota ir remiama tankų, artilerijos ir aviacijos po ilgų kautynių sukilimą žiauriausiu būdu numalšino, 90.000 vyrų ištremė į Kinijos dykumas, 180.000 belaisvių sušaudė vietoje. Lama su 78.000 savo pasekėjų pasitraukė į Indiją, Nepalą ir Bhutaną.

Nužudytų belaisvių ir ištremtųjų vyrų moterys buvo prievarta apvesdintos su kinų kolonistais ir kareiviais, kad sumaišytų gyventojus.

Pas mus kažkaip yra susidaręs vaizdas, kad tik Rusijoje per revoliuciją buvo masiniai žudomi žmonės. Komunistinė spauda vis kažkaip pristatydavo mums, kad Kinijoje viskas buvo švelniau. Tai melas. Komunistai kai išvarė nacionalistų Čang-Kai-Šek kariuomenę į Taivaną, nužudė virš 15 mil. ūkininkų ir karo belaisvių.

Per Mao "kultūrinę revoliuciją" buvo nužudyta 3 mil. intelektualų ir sunaikintos visos bažnyčios, todėl jų teroras Tibete buvo komu-

nizmo "natūralus reiškinys". Jeigu jiems kada nors pasisektų užimti Australiją, pasekmės būtų panašios. Visi "buožės", - ūkių ir namų savininkai "iškeliautų pas Abraomą".

Nežiūrint baisių žudynių ir teroro, Tibeto gyventojai vis dėlto dar nėra praradę vilties kada nors atgauti laisvę. Jie tebėra ištikimi savo Lamai, kuris dabar gyvena Indijoje. Dabar Lamos rūmuose Lhasa mieste gyvena Kinijos atsiųstas gubernatorius, kuris ten išsilauko tik dėka karinės kinų persvaros ir teroro.

Retkarčiais kinai pasikviečia kapitalistinės spaudos prokomunistinius redaktorių ir žurnalistus parodyti padarytą Tibete "pažangą" ir naujus kelius, kurie tarp kitko buvo praversti ne vietos gyventojų gerovei, bet okupacinės armijos judėjimui.

Neseniai laisvosios Kinijos savaitraštis - Free China Weekly rašo apie vieną žurnalistų apsilankymą Tibete. Žurnalistai rašo: Baimė ir nepasitikėjimas skiria tibetiečius nuo kinų, kuri net per 33 okupacijos metus dar neišnyko ir atrodo niekada neišnyks.

Slaptas ir labai gerai organizuotas pogrindis veikia visame krašte.

Kai kur veikia ir partizanai. Neseniai partizanai sustabdė autobusą ir suradę jame septynis aukštus kinų karininkus, ten pat prie kelio pakorė. Tiltus ir kelių kryžkelės saugo kariai su durtuvais prie šautuvų.

Pats kinų gubernatorius prisipažino, kad dabar yra tik 2.500 politinių kalinių Tibete. Kiti ešą išsiųsti į Kiniją "perauklėjimui".

Beveik visur žmonės žurnalistams nežymiai į rankas išpausdavo lapelius, kur prašoma, kad laisvasis pasaulis ir Jungtinės Tautos išvartų okupantus ir gražintų Tibetui laisvę.

Apžiūrint sostinę Lhasą, viena moteris, rodydama žurnalistams į kiniečių kareivius, pasakė: "Šitie raudonieji čia nepriklauso, mes ištikimi tik mūsų Dalai Lamai.

Kol komunizmas plečiasi Tibeto gyventojams maža vilties sulaukti laisvės, bet reikia tikėtis, kad kultūrai ir apšvietai kylant, kolo-

nistinės imperijos turės išnykti nuo žemės paviršiaus.

Sovietų Rusija su Kinija suorganizavo Tibeto užėmimą ne vietos gyventojų gerovei ir socialiniam teisingumui įgyvendinti, kaip jie skelbia, bet, kad turėtų tiesioginį priėjimą prie Indijos.

Komunistams, vykdant savo pasaulinės revoliucijos planus, Indija yra labai reikalinga. Ten esant didžiam skurdui, labai gera dirva komunizmo propagandai.

Kadangi Tibetas neturi žemės turtų, nei alyvos, nei metalų rūdos, todėl kapitalistiniam pasauliui jis dabar nereikalingas, taip kaip ir mūsų Lietuva.

Kelti Tibeto klausimą ar bent daryti protestus "neapsimoka", nes tai gadina gerą biznį, kurį dabar turtuoliai daro su Sov. Rusija ir komunistine Kinija.

Šiandien Tibetas yra užmirštas kraštas ir norisi paklausti, kiek dar daug keleivinių lėktuvų turės bolševikai nušauti iki Vakarų pasaulis atsibus iš gilaus miego?

ALBERTO EINŠTEINO

TAIKOS PREMIJA

Alberto Einšteino vardo Taikos Premija šiais metais yra paskirta Čikagos arkivyskupui amerikiečiui kardinolui Bernardin už jo pastangas kovoje prieš branduolinio ginklavimosi varžybas. Premija kardinolui bus iškilmingai įteikta Vašingtone lapkričio 9 dieną. Alberto Einšteino vardo Taikos Premija yra skiriama jau ketvirtą kartą.

Vilnietis Eduardas Bulachas 1981 m. pareiškė norą emigruoti į Vakarų ir atsisakyti nuo sovietų pilietybės. Už tai jis gavo du su puse metų griežto režimo lagerio. Pakaltintas už antisovietinį šmeižtą. Jis yra vedęs ir turi 3 vaikus. Jį ištiko širdies priepuolis, kai lageryje norėjo iš jo atimti šv. Raštą.

vargšę moteriškę. Juk jai esą davė kareiviai tas statines išsigramdyti už įvairius partarnavimus, o tie nelabieji per tvoras...

Vokiečiai nesuprato ką boba jiems sakė ir patekšlenę josios šlaunis grįžo atgal. Vienas vokiečių, apkabinęs jos liemenį tarė - "Na kommt doch meine Liebe."

Vaikai, aplaižę riebius pirštus, godžiai žiūrėjo pro tvoros plyšius į žemėn nudrėbtą sviestą. Mielai būtų šoktelėję į kiemą jį pasiimti, bet buvo baisu.

Karas pagaliau baigė. Lietuvos savanoriai ginklu sau iškovojo nepriklausomybę. O okupantai skubiai apleisdami mūsų kraštą, dar labiau nusiaubė jį.

Bet Lietuva, atsikėlus iš karo griuvėsių, stebėtinai greit atsigavo. Po kelių metų žmonės jau mažai bekalbėjo apie praėjusio ka-

ro baisumus. Žmogaus jau tokia prigimtis, kad išgyventi blogumai yra greitai pamirštami.

Po dvidešimties metų Lietuvos negalėjai pažinti. Laikas įnešė daug pasikeitimų. Karo lyg ir nebūta. Žmonėse laikas tačiau paliko žymes. Daug žmonių mirė, daug naujų pasaulin atėjo. Laikas vyrus susendino, vaikus vyrais išugdė.

Sekmadienis. Miestelyje dideli atlydai. Daug žmonių iš visur privažiavo. Po pamaldų prie bažnyčios kaip skruzdėlynas. Žmonės susigrupavo prie šventoriaus tvoros pasišnekučiuoti, kiti judėjo tingiai siaurais šaligatviais pasivaikštinėti.

Du uniformuoti kariai, eidami kartu su mase žmonių lyg rikiuotėje, šnekučiuodami slinko namų link.

Miestelyje daug kas juos pažinojo, todėl kiekvienas praeivis sveikino pagarbiai keldami kepure.

Netoli turgavietės aikštės, sėdėjusi ant krautuvės laiptų sena moteris, tiesė ranką į praeivius. Praeinant kariškiams pro šalį, ji palietė vieno alkūnę, tardama - "Juozeli, ar negalėtum nors litą, šiandien dar nieko nevalgiau". Pavadintasis vardu stebtelėjo ir pasikrapštęs kišenėje, išpaudė pinigą į atkištą ranką.

— "Ačiū, Juozeli, kad Dievas tau atlygintų už mane" - lydėjo nueinančius karius padėkos žodžiai.

— Kas ta moteris, - paklausė draugas? Čia tokia teta Pelėkurė, pažįstanti mane iš jaunų dienų, atsakė Juozas, dirstelėjęs į tvorą, už kurios kadaise stovėjo sviesto statinės.

Gervazas Maukelė

VARDŲ PARADAS RIMŲ ŽAISME**MOTERIMS PIRMENYBĖ**

Marijona myli Joną,
Pasitrumpinus sijoną.
O Birutė, stambiakrūtė,
Šeimoj kelia suirutę.

Afrozina net nežino,
Kad ją dievina kaimynas.
O persenusi Uršulė
Atskirai nuo senio guli.

Darata, sunki storulė,
Amžinai kur nors sau guli.
Mikalina, pas kaimyną,
Sužavėti jį mėgina.

Monika, lengva kaip rūkas,
Visur kur smagiai sau sukas.
O Morta, užkasus senį,
Tuo pat kito užsimanė.

Dulcinėja kelia vėją,
Vesdintis užsinorėjus.
O Aldutė, nedidutė,
Nori kiek didesnė būti.

Magdalena, diedą seną
Apkabinusi verkšlena.
O Akvilė vis dar myli
Tą, kurs ją šalta apvyklė.

Katarino net nežino,
Kiek "apšvarino" vaikinų.
O Gailutė vis dar liūdi,
Sau viena nedrąsiabūdė.

Senmergiaujanti Donata
Saugo savąją "čystatą".
O Katrė, drūta, raudona,
Eitų už paties šėtono.

Agripina pletkus pina,
Apkalbėdama kaimyną.
O Agnieška vyro ieško;
Būtinai - darbštaus, "negriešno".

Bet ir tas jos prisibijo,
Vieną tokią jau išvijo,
Ir "doru" viengungiu tapęs,
Smuklėje nuo bobų slepias.

Kalėdinės dovanos giminėms Lietuvoje

Puiki dovana 1983 metų Kalėdoms. Siuntinys Nr. 3 - 1983.

3 metrai vilnonės medžiagos eilutei su įrašu "All wool made in England"; 3 metrai šilkinio aksomo suknelei; 1 svaras geriausių vilnonių Mohair siūlų; 2 metrai crimplono medžiagos suknelei; 1 pora geriausių "Wrangler" denim jeans; 1 pora "Levi" velveto jeans; vyriški išėginiai marškiniai arba bliuskutė.

Šio siuntinio kaina su maitu ir persiuntimu \$ 400.

Į šį siuntinį dar galima dadėti 7 svarus įvairių prekių: medžiagos galima dadėti 4 m ir dirbtinio minko kailio 3 m.

Žemiau siūlom keletą naudingesnių dalykų (kaina su maitu):

Avikailiai, vyriški arba moteriški, tikros odos viršus, dirbtinio kailio pamušas, gražus kalnierių, sveria 5 sv.	\$ 220
Avikailiai, tikro kailio viršus ir pamušas, sveria 6 sv.	\$ 400
Dirbtinio minko kailis paltui, De-lux, sveria 5 sv.	\$ 100
Jeans, rumbuoto velveto	\$ 42
Vyriškas arba moteriškas megztinis	\$ 44
Vilnonė arba šilkinė skarelė	\$ 12
Telescopic lietsargis	\$ 12
Vyriški arba moteriški pusbačiai	\$ 44
Puiki suknelei medžiaga	\$ 40
Šilkinio velveto medžiaga suknelei, 3 m	\$ 66
Aksomo medžiaga kostiumui, dvigubo pločio, 3 m	\$ 80
Angliška vilnonė eilutei medžiaga, 3 m	\$ 66
" " " " " "	\$ 80
" " " " " "	\$ 100

Sie produktai galima siųsti su rūbais: 1 sv. arbatos - \$ 8, 1 sv. nescafés - \$ 12, 2 sv. pupelių kavos - \$ 14, 1 sv. šokolado \$ 7, 40 cigarečių - \$ 5.

Sudarant siuntinį savo nuožiūra pridėti persiuntimui \$ 52.

Siunčiame pramogines ir kitokios muzikos plokšteles.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, tarpininkaujame išsirūpinant Lietuvoje gyvenančioms žmonoms pensijas, persiunčiame palikimus į Lietuvą prekėmis arba valiuta.

BALTIC STORES CO.

(Z. Juras)

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England, Tel. 01 460 2592.

ALB METRAŠTIS

Visa metraščio medžiaga yra paruošta ir baigiama surinkti. Tikimės iki gruodžio mėnesio surinkti medžiagą perduoti spaustuvei, kuri metraštį atspausdins dviejų mėnesių laikotarpyje, t.y. neanksčiau kaip 1984 m. sausio pabaigoje.

Visų prenumeratorių ir rėmėjų pavardės bus atspausdintos metraštyje, jei užsakymai ir parama pasieks redakciją iki š.m. gruodžio 1 d. Prenumerata ir parama metraščiui bus priimama vėliau, bet pavardės jau nebus įmanoma metraštyje atspausdinti.

Todėl raginame visus, kurie dar nėra metraščio užsiprenumeravę ar jo parėmę, tai padaryti iki š.m. gruodžio 1 d.

Prenumeratą ir paramą prašome siųsti tiesiog metraščio redaktoriui: V. Baltutis, 1 Belinda Street, Evandale, SA, 5069.

Čekius ir pašto perlaidas prašome išrašyti "Australian Lithuanian Chronicle" vardu.

AL Metraščio prenumerata \$ 25.
Garbės prenumerata \$ 50.
Rėmėjo prenumerata \$ 100.

Visų iš anksto užsiprenumeravusių ir parėmusių metraščio išleidimą pavardės bus atspausdintos metraštyje, o rėmėjų - nuotrauka ir keletas sakinių apie jį.

Laukiame jūsų paramos!

AL Metraščio Leidimo Komisija**HIMALAJŲ BANGINIS**

Himalajų kalnų papėdėje paleontologai surado suakmenėjusį didžiulį banginį, kuris gyveno maždaug prieš 50 mil. metų... Kaip šis jūrų gyvūnas galėjo patekti į kalnus?

Mičigano universiteto prof. P. Gengeričius teigia, kad šis radinys patvirtina seną hipotezę, jog banginiai kadaise buvo sausumos gyventojai. Pasak mokslininko, hipotezę patvirtina ir tai, kad Himalajų banginio vidinė ausis tokia pat, kaip sausumos gyvūnų.

Manoma, kad kadaise banginiai, gyvenę jūros pakrantėse, misdavo ir mėsa, ir žuvimi. Tačiau kai mėsos pradėjo stigti net ir smulkesniems gyvūnams, banginiai perėjo prie "jūrų dietos", o paskui ir galutinai įsikūrė vandenyne.

— Izraelio ministeris pirm. Shimir praneša, kad Amerika vėl kviečia Izraelį padėti laikyti tvarką Libanone. Izraelis buvo atėjęs į Libanoną 1982 m. sutvarkyti Palestiniečių, bet Amerika sakė jiems pasitraukti. Dabar nežinia, ar Izraelis vėl sugrįš į Libanoną.

Printed by "Tėviškės Aidai" 18 Henry St., Kensington Vic. 3031.

Published by Mr. Valentinas Čižauskas, the President of the Lithuanian Catholic Federal Committee, 38 Coghlan St. Niddrie Vic. 3042.

FILMŲ PASAULYJE**KAMPINIS UPELIS**

Floridos pelkynuose, tarpupiuose, apleistame namelyje iškuria vos persiskyrusi moteris, rašytoja, norinti netrukdomai kurti, parašyti puikų veikalą. Veiksmas vyksta apie 1928 metus. Pagal Marjorie Kinman Rawlings veikalą "Cross Creek" - Kampinis upelis, ekranui pritaikė Dalene Young. Producers Robert B. Radnitz. Direktorius Martin Ritt. Paleido Universal Studios, USA.

Išlieka atmintyje ūkininkas (vaidina Rip Torn), jo dukrelė Dana Hill. Prie vienišos rašytojos, be prie kaištų vaidina Mary Steenburgen, tuoj prisistatė netoliese gyvenęs viešbutėlio savininkas (vaidina Peter Coyote), tarp jų greitai išauga ugniniai ryšiai. Veikale daug kitų artistų, įdomiai parinktų, gerai vaidinančių.

Bemaž idealistiškai bėgantį veiksmą sugadina dvi klaidos, būdingos amerikietiškiems filmams: moters pikta, staigi skyryba, o įsitaisius džiunglyne - pigus griuvinėjimas su svetimuoju. Tai pačios pigiosios dekoracijos, šiaip gerą veikalą ir filmą sužlugdžiusios iki banališkumo. Be jokio sunkumo buvo galima išvengti minėtų paslydimų, nes visa veikalo sudėtis yra teisingai, įdomiai parinkta, netgi turi pasigėrėtinų būdingumų. Koks kipšas autoriumi, direktoriumi įkišo nuvalkiotus graužtukus - nei jie negalėtų atsakyti.

NEKAD NEKAUK VILKU

Amerikiečiai norėtų išaiškinti, kodėl Aliaskos šiaurėje mažėja karibū (šiaurėje gyvenantieji elniai, patinai dideliais ragais). Manoma, juos piauna vilkai. Parinktas mokslininkas turėtų nustatyti, kuo vilkai maitinasi tolimoje šiaurėje.

Nuo pradžios filmas įdomus, pasigėrėtinai filmuotas. Gausybė netikėtumų, vienas už kitą įdomesnių. Tik pabaigoje, nesinori tikėti, kodėl jis kažin kur toliuose gulėjo nuogutėlis, drabužius palikęs gal palapinėje. Perdėtai pasūdyta.

Pagrindinis artistas Charles Martin Smith puikus. Lygiai geri jam talkinantieji eskimai. Įdomūs tolimos Aliaskos vaizdai. Nuostabiai retos nuotraukos su vilkais.

Paaiški, vilkai minta pelėmis. Išbaigęs maistą jis pats kepa, čirškina peles, valgo kaip skanėstus. Atsivežęs vilkams šaudyti šautuvą, į vilkus nepaleidžia nei vieno šūvio, o su jais susidraugauja, net pamilsta.

Vertingas filmas visai šeimai. Pagamino Walt Disney studijos, paleido Buena Vista Co. Rankraštis Curtis Hanson ir Sam Hamm. Producers Lewis Allen, Jack Couffer ir Joseph Strick. Direktorius Carrol Ballard.

"Never Cry Wolf - Niekad nekauk vilku nepasens tos srities filmų rinkiniuose.

Algirdas Gustaitis

**AUKODAMI TAUTOS FONDUI,
REIŠKIAME SOLIDARUMĄ
KOVOJANČIAI LIETUVAI !**

TF Atstovybė Melbourne

Finansiniai remkime Tėviškės Aidus !

I Š M Ū S Ū P A R A P I J Ū

M E L B O U R N A S

Šv. Mišias už a.a. Juozą Dziuką laidotuvių metu aukojo: G. Z. Jokubaičiai, D. Didžys, G. R. Statkai, A. K. Milvydai, A. L. Milvydai, A. J. Grigaičiai, J. Petraičiai, T. Bikulčienė, E. A. Bakaičiai, P. D. Jokubaičiai, E. J. Balčiūnai, J. Z. Pranckūnai, V. Juškienė, D. Joku-baitienė, D. H. Antanaičiai, H. S. Statkai.

Vaikų pirmoji Komunija bus lapkričio 20 d., sekmadienį. Tą dieną yra Kristaus Karaliaus šventė, o taip pat šią dieną švėsime ir Lietuvos Kariuomenės šventę.

Geelonge lietuviams pamaldos lapkričio 13 d., sekmadienį, 9 val. šv. Jono bažnyčioje, North Geelong. Po pamaldų bus Pasaulio Lietuvių Seimo atstovų pranešimai Lietuvių Namuose.

Palaidotas Juozas Dziukas

Spalio 27 d. mirė Juozas Dziukas, 73 m. amžiaus. Palaidotas spalio 31 d. Fawkner kapinėse - krematoriume.

Juozas panevėžiškis. mokėsi Panevėžio ir Utenos gimnazijoje, o vėliau studijavo Kūno Kultūrą ir kurį laiką dirbo Kūno Kultūros Rūmuose. Vėliau dirbo Utenos ligoni-

nės raštinėje ir čia apšvedė.

Australijoje Dziukai įsikūrė Melbourne, West Footscray ir čia augino sūnų Liną ir dukrą Rūtą. Sūnus baigė mediciną, o duktė ištekdėjo už Zigmo Jokubaičio.

Pensijoje Juozas buvo paslaugus ir mėgo vis šį tą dirbti. Taip kartą jis paslydo ir nusilaužė dubens kaulą. Buvo operuotas ir jau ruošėsi grįžti iš ligoninės. Tik staiga širdies priepuolis jį pritrenkė ir nebedavė atsigausti.

Rožančiui susirinko prie Juozo karsto nemažai artimųjų. Spalio 23 d. šv. Mišios lietuvių bažnyčioje. Po Mišių karstas palydėtas į Fawkner kapines.

Liūdesy Juozas paliko žmoną Elena, sūnų Liną ir dukterį Rūtą su šeima - Jokubaičius. Pirmoji Dziukų duktė Dalia yra likusi Lietuvoje. Ten ji gyvena šeimoje.

Iš kapinių šermenim daugelis susirinko pas Jokubaičius, pas uošvius, kur dar a.a. Juozas prisimintas malda.

Amžiną jam atilsį.

Skausmo valandoje mielą mūsų narę Rūtą Jokubaitienę ir jos šeimą, netekus mylimo tėvelio a.a. Juozo DZIUKO, širdingai užjaučiame.

Melb. Katalikių Moterų D-ja

ALEKSANDRAI RAGAUSKIENEI

mirus, jos dukterim Apolonijai Miėdažienei ir Onai Zumerienei bei jų šeimoms reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

Melbourno A-kai Sendraugiai

P A D Ė K A

Tragiškai žuvus mūsų mylimam sūnui, broliui, sūnaičiui a.a. Edmundui VISOCKIUI, širdingai dėkojame gerb. Klebonui kun. Spurgiui MIC už rožinį, gedulingas laidotuvių apeigas ir taip jautrų paguodžiantį pamokslą.

Kun. dr. A. Savickui palydint vargonais ir už gražias giesmes. Vingrutei Rupinskienei už šv. Mišių skaitymus ir Pauliukui už patarnavimą. Ypatinga padėka Pr. Pusdešriui, tarusiam jaudinantį paguodos žodį prie karsto duobės.

Didelė padėka visiems taip skaitlingai dalyvavusiems rožinio ir laidotuvių pamaldose. Taip pat didelė padėka už daugybę vainikų, gėlių, už paguodas žodžiais, raštu, per spaudą ir telegramomis, ir už užpirktas šv. Mišias už Edmučio vėlę.

Visiems mūsų giminėms, draugams ir pažįstamiems mus užjautus ir visokeriopa padėjusiems mūsų skausmo valandoje, - visa tai sušvelnino mūsų širdies skausmą.

Dėkingi:

Sigitas, Aukšė, Simoneta, Laimutė ir Dovydukas Visockiai
Močiutės A. Visockienė ir O. Kelertienė.

A. A. Jonas Neverauskas

Tačiau toje darbų eilėje šventišku faierverku lietuviškon padangėn iškylo Jono atsiekimai "Vaidilos" teatre. Vokietijoje prakąstas režisūros kepelėlis Adelaidėje įgautina pilną skonį, kuriuo Jonas pasidalina su tautiečiais savo stipriuose sceniniuose renginiuose: "Vai-va", "Paparčio žiedas", "Kaimynai", "Šviesa, kuri užsidegė", "Zvejai", "Šviesa nuo kalno" ir kt. Savo vaidyba, o ypač režisūra Jonas paliko nepamirštamus išpūdžius tas dramas mačiusiems. Tie sceniniai pastatymai buvo didžiausias turimo talento ir lietuviškos išvermės sušvitėjimas.

1937 m. pradėjus šlubuoti širdžiai Jonas ilgai sirgo. Australijoje išgyveno komplikotą širdies operaciją, tačiau iš teatro pradalgų nepasitraukė. Paskutiniu metu rūpinosi Pr. Pusdešrio rašomu šv. Kazimiero jubiliejui dramoms veikalui, galvodamas, kaip efektingiau jį išvesti į sceną. Deja, net parašyto teksto jam neteko pamatyti. Spalio 22 d. atsigulęs poilsui, sekančios dienos rytą buvo rastas lovoje miręs. Raudonkepuraitė sutiko vilką...

Spalio 25 d. kun. dr. A. Savickas Sieberto laidojimo koplyčioje gausiame susirinkusiųjų būryje pravedė rožinio maldas. Spalio 26 d., prie Lietuvos vėliava uždengto karsto stovint garbės sargyboje "Vaidilos" aktoriams, Šv. Kazimiero bažnyčioje klebonas kun. A. Spurgis aukotose už mirusį Mišiose pasakytame pamoksle iškėlė mintį, kad geri darbai bendruomenėje turi taip pat svorį Amžinojo Teisingumo svarstyklėse. Mišių metu giedojo N. Stapleton vedamas Bažnytinis choras. Po Mišių buvo atsisveikinta. ALB vardu žodį tarė Adel. Apyl. V-bos pirm. Č. Zamoiskis. Šv. Kazimiero parapijos vardu - Pr. Pusdešris, Adel. Liet. Sąjungos vardu - D. Dunda, "Lituania" choro ir "Klajūnų" vardu - G. Vasiliauskienė, V. Baltutis - "Vaidilos teatro vardu.

Centennial Park kapinėse maldas pravedė kun. dr. A. Savickas. Sugiedota Marija, Marija ir Lietuvos himnas. Beriamo smėlio grūdėlių šnarėjimas ant Jono karsto... Tebūna sunkus svetimo krašto žemės slėgimas lietuviškai krūtinei...

Užuojautos rieke nuoširdžiai dalinamės su Jono žmona Vale (Marcinkonyte), su dukra Julija, broliu Vytautu, su giminėmis ir artimaisiais, su "Vaidila" ir Bendruomenė. Pr.P.

- o -

Tvirtą lietuviškos veiklos stulpą

A. A. JONĄ NEVERAUSKĄ

mirčiai pakirtus, nuoširdi mūsų užuojauta žmonai Valei, dukrai Julijai, broliui Vytautui, jų šeimoms, giminėms ir artimiesiems.

Kunigai A. Spurgis ir A. Savickas
Parapijos Taryba
ALK Moterų D-jos Valdyba

Režisoriui, lietuviško teatro darbuotojui

A. A. JONUI NEVERAUSKUI

mirus, žmoną Valę, dukrą Juliją ir šeimą, brolių Vytautą ir šeimą ir visus artimuosius skausmo valandoje užjaučiame ir kartu liūdime.

ALT Vaidila

SYDNEJUJE

LIETUVIŲ NAMAI

Metiniame narių susirinkime, kuris įvyko rugsėjo 25 d., į klubo valdybą buvo išrinkti: A. Dudaitis, A. Migus, V. Burokas, J. Karpavičius, V. Simniškis, A. Šepokas ir P. Andriukaitis, kandidatais liko: G. Sauka, R. Dambrauskas, dr. A. Viliūnas ir L. Šilas.

Rugsėjo 28 d. naujai išrinktoji valdyba buvo susirinkusi posėdžio. Į pirmininkus buvo siūlyta V. Simniškis, A. Dudaitis ir A. Migus. V. Simniškiui ir A. Dudaičiui atsisakius, - A. Migus buvo išrinktas pirmininku. Kitoms pareigoms išrinkti: V. Simniškis - išdininku, J. Karpavičius - sekretorium, A. Dudaitis - vicepirmininku, A. Šepoka - parengimai, P. Andriukaitis - namų ūkio reikalai ir V. Burokas - esančių įvairių sekcijų klube koordinatorium.

Spalio 3 d. V. Simniškiui iš valdybos pasitraukus, buvo pakviestas sekantis kandidatas G. Sauka. Pareigomis valdyboje buvo pasikeista sekančiai: G. Sauka - parengimai ir A. Šepokas - išdininku.

Metiniame narių susirinkime buvo priimtas pačių narių pasiūlytas savanoriškas išpareigojimas skolinti klubui beprocentines paskolas sumoje \$ 250. Šis paskolų vėjus įgauna vis didesnę pritarimą iš narių pusės. Nariai be didelio raginimo patys atneša savo įnašus.

O taip pat ir lietuviškos organizacijos jungiasi į šį vėjų. Tai gražus pavyzdys ir parama klubui. Klubo valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems prisidėjusiems. Taip pat kviečia ir kitus jungtis prie šio vėjus vykdančios metinio narių susirinkimo padarytą išpareigojimą. Paskolos bei aukos priimamos bet kokio dydžio. Pinigus ar čekius siūsti klubo (Lithuanian Club LTD) vardu ar kreiptis į bet kurį valdybos narį.

Sydnejaus Liet Namų informacija

TEATRŲ ŠVENTĖ

ALB Krašto Valdyba kartu su Sydnejaus lietuvių teatru "Atžala", rengia Teatrų Dienas. Tai įvyks 1983 m. gruodžio 28-29 d.d. Sydnejuje, Lietuvių Klube. Savo spektaklius duos Melbourne teatras "Aušra" ir Sydnejaus teatras "Atžala". Dėl susidariusių aplinkybių Adelaidės teatras "Vaidila" šventėje dalyvauti negalės.

Gruodžio 28 d., trečiadienį, teatras "Aušra" stato Keturakio 3 veiksmų komediją "Teta iš Amerikos"; režisuoja Edvardas Sidlauskas.

Gruodžio 29 d., ketvirtadienį, teatras "Atžala" išpildo D. Sakalausko 3 veiksmų komediją "Pūkio pinigai"; režisuoja Julius Dambrauskas. Ta komedija parašyta 1920 m. ir vaizduoja Lietuvos kaimo gyve-

nimą Latvijos pasienyje. Veikalo kopiją teatras "Atžala" gavo kaip dovaną iš Bostone gyvenančio rašytojo Antano Gustaičio, persiųstas per Joną Rūtenį.

Po spektaklio bus bendra vakarieni artistams ir užsirašiusiems sveikams.

Tai nepamirškite tos datos ir gausiai atsilankykite.

Šventei Rengti Komitetas

MELBOURNAS

LIETUVIŠKOJI KNYGA

Saltinių Bibliotekoje gautos naujos knygos: LKB Kronikos 6 tomas (204 LIE.). Kristijonas Donelaitis 1714-1964; lietuvių ir devyniolikoje svetimų kalbų vertimai (891. 92 KRI). J. Kudirkos ir kitų Iš Kudirkos lietuvių kultūros istorijos; Valstiečių verslai (914. 7506 KUD). Vinco Kuzmickio Kristijonas Donelaitis (920 KUZ). K. Avizonio Rinktiniai raštai III; Valstybinė Lietuvos santvarka XVII amžiuje (947. 5 AVI).

Melbournio Lietuvių Bibliotekai aukojo: \$ 5 M. Kupčinskienė. Knygų J. Ašmonas, Alena Karazijienė. Visiems bibliotekos geradariams nuoširdus lietuviškas ačiū.

J. Mikštas
Bibliotekos Vedėjas

PREZIDENTAS APIE NIKARAGVĄ

Prezidentas Reaganas pasakė spaudos konferencijoje, kad, kol sandinistai kontroliuoja Nikaragvą, sunku tikėtis pastovios, taikios Centrinės Amerikos. Jis gynė vyriausybės nutarimą pasiūsti prie Nikaragvos karo laivus ir pareiškė viltį, kad nereikės paskelbti laivų blokados Nikaragvos pakrantėse.

PABĖGO LENKIJOS DIPLOMATO ŽMONA IR DUKTĖ

Danijos Užsienio reikalų ministerija paskelbė, kad Lenkijos diplomato - attache žemės ūkio reikalams žmona ir dukterė paprašė azylio teisių, o pats attache gavo nerūvų sukrėtimą ir paguldytas Kopenhagos psichiatrinėje ligoninėje.

● Spalio 8-9 dienomis, keli tūkstančiai lietuvių iš visos Kanados suvažiavo į tradicines, kasmetines Kanados Lietuvių Dienas, kurios šiais metais buvo surengtos Londono mieste, Ontario valstijoje. Tai buvo jau 28 tradicinis Kanados lietuvių suvažiavimas, kurio programą, kaip paprastai, sudarė įvairi ir turininga meninė programa - liaudies meno ansamblių pasirodymai, chorų koncertai, Kanados lietuvių dailininkų kūrybos paroda, literatūros vakaras. Lietuvių Dienos Kanadoje buvo pradėtos iškilmingomis pamaldomis.

CANBERRA

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Canberroje Kariuomenės Šventės minėjimas įvyks lapkričio 20 d., sekmadienį, šia tvarka: pamaldos St. Mary's koplyčioje 11.30 val. atnašaus kun. P. Mortūzas. Po pamaldų 1 val. p.p. Lietuvių klube bus oficialus minėjimas. Paskaitą skaitys V. Biveinis. Meninėje programoje pasirodys Sydnejaus teatro grupė "Atžala" ir Canberros tautinių šokių grupė "Audėjėlė". Po minėjimo seks tradiciniai skautų tėvų ruošti pietūs su klubo parūpinu alučiu. Dalyviai taip pat turės progą apžiūrėti V. Biveinio paruoštą nuotraukų parodą apie Lietuvos kariuomenę 1918-1940 m. Paroda bus adara prieš ir po minėjimo.

Visi Canberros lietuviai kviečiami dalyvauti.

Ramovės Vadovybė

Sportas

Adelaide

Mergaitės žemiau 20 m.

Pirmas puslaikis Vyties merginų buvo sužaistas labai gerai ir laimėta vieno taško skirtumu, bet antras po pertraukos atiteko priešininkams, kurios užbaigė labai geru rezultatu. Taškus pelnė: J. Jablonskytė 2, A. Snarskytė 2, I. Petkūnaitė 6, T. Lochart 6, S. Meniman 14, C Meniman 6, treneris Arūnas Reivytiš.

Kitos žinios

Tenka apgailestauti, kad Čikagoje labai populiarus tinklinis šiais metais Lietuvių Pasaulio žaidynėse nedavė gerų rezultatų mūsų žaidėjams, teko girdėti ir tai faktas, kad mes savo metinėje Sporto Šventėje tinklinio žaidynių neturėsime. Mūsų rinktinės gana sėkmingai gautiavo po Šiaurės Ameriką ir pačioje žaidynėse Čikagoje puikiai moteris ir vyrai reprezentavo Australijos lietuvių, dabar jau į Hobartą klubai nepasistengė sudaryti komandų. Nedalyvavimas tinklinių atsilieps šventės rezultatams ir Tasmanijos lietuviams, nes jie visų mūsų laukia. Jei mes skaitlingiau nuvyksime, tuo bus geriau Sporto Šventės labui.

Edas

LIETUVIŲ RADIO

VALANDELĖS

ADELAIDĖ 5FM šeštadieniais 9 val. ryto.

CANBERRA 2XX ketvirtadieniais 7.30 val. vak.

MELBOURNE 3EA sekmad. 11 val. ryto, pirmad. 6.30 val. p.p.

SYDNEY 2EA šeštadieniais 10-11 val. prieš pietus.

BRISBANE kiekvieno mėnesio III ir IV sekmadienį 8.30-9 val. ryto.

PERTH 6NR kas trečią savaitę vakarais 6.30 val.

LIETUVIŲ KOOPERATINĖ KREDITO DRAUGIJA „TALKA“ LTD.

● Moka už indėlius (deposits) 9% metinių palūkanų.

Už terminuotus indėlius:

nuo liepos 1 dienos aukštesni procentai mokami automatiškai pasiekus nustatytas sumas.

nuo \$ 100 iki \$ 10.000 — 12%

nuo \$ 10.000 iki \$ 20.000 — 13%

nuo \$ 20.000 ir daugiau — 14%

Terminuoti indėliai priimami tik pilnais \$ 100 ir turi išbūti iki finansinių metų galo, t. y. birželio 30 d. Už atsiimtus term. ind. metų bėgyje — 6%. Procentai užskaitomi už kiekvieną pilną kalendorinį mėnesį finansinių metų gale ir įrašomi į einamąsias sąskaitas. Už įnašus (shares) iki 17% dividendo.

● Teikia paskolas iki \$ 30.000 ikeičiant nekilm. turtą, asmenines paskolas su garantuotojais iki \$ 5000 ir be jų iki \$ 2000. Procentai už visas paskolas užskaitomi kas 3 mėn.

● Įstaiga veikia:

Melbourne šeštadieniais nuo 10 iki 2 val. pp., sekmadieniais nuo 1.30 pp. iki 3 val. pp., Lietuvių Namai, 50 Errol St., North Melbourne. Tel. 328 4957.

Informacijos dar teikiamos pirmadieniais ir antradieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. pp.

Pašto adresas: "TALKA", Box 4051, GPO, Melb. 3001.

Adelaidėje sekmadieniais nuo 1 iki 3 val. p.p. Lietuvių Namuose. Pašto adresas: TALKA, Lietuvių Namai, 6 Eastry St. Norwood, SA 5067.

Sydnejuje sekmadieniais nuo 2 val. iki 4 val. pp. Lietuvių Klubu patalpose 16 - East Terrace, Bankstown NSW.

TIKROS KATALIKŲ LAIDOTUVĖS

Mes tikime, kad mūsų uždavinys yra ne tik laidotuves sutvarkyti profesionaliai ir ramiai, bet taip pat suprasti ir pagerbti suinteresuotų žmonių jausmus ir užtikrinti, kad laidotuvių sutvarkymas yra prasmingas ir tinkamas.

Tobin Brothers Pty. Ltd. Funeral Directors.

North Melbourne: 189 Boundary Rd., 3051. 329 6144

Frankston: 232 Cranbourne Road, 3199. 789 6766

Glenroy: 111 Wheatsheaf Road, 3046. 306 2044

Malvern: 1382 High Street, 3144. 509 4720

Noble Park: 505 Princes Highway, 3174. 546 7644